Львівський інститут Міжрегіональної Академії
управління персоналом

Інститут регіональних досліджень НАН України

Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри

Матеріали доповідей Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(м. Львів, 12 червня 2014 р.)

Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри: Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 червня 2014 р.). – Львів: Львівський інститут МАУП, 2014. – 280 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського інституту МАУП (Протокол № 7/13/14 від 18 червня 2014 р.)

У збірнику представлені матеріали доповідей конференції, присвяченій проблемам суспільних трансформацій в Україні та світі. Досліджуються соціокультурний, економічний контекст суспільних трансформації у глобальному, національному та особистісному вимірах. Особлива увага зосереджена на проблемах соціалізації особистості та міграції людських ресурсів як чинників суспільних трансформацій та формування нового глобального світу.

Редакційна колегія:

Лелик Л.І.	директор Львівського інституту МАУП
Садова У.Я.	завідувач відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону Інституту регіональних досліджень НАН України
Гринькевич О.С.	заступник директора з наукової роботи Львівського інституту МАУП
Гембара В.М.	завідувач кафедри фундаментальних дисциплін
Данилюк Л.Г.	завідувач кафедри менеджменту організацій
Дмишко О.С.	завідувач кафедри психології
Іляш О.І.	завідувач кафедри економіки
Крамченко Р.А.	завідувач кафедри фінансів, обліку та аудиту
Леськів М.М.	завідувач кафедри гуманітарних дисциплін

Комп'ютерний макет — викладач кафедри менеджменту організацій Львівського інституту МАУП **Іванюк У.В.**

© Львівський інститут МАУП

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. **СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТИ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**..... 8

Бубела Р.І. Принципи викладання другої іноземної мови у контексті явища міжкультурної комунікації..... 9

Катачина О.О. Мова-помічник адаптації українців у іншомовному суспільстві (на матеріалі чеської мови)..... 14

Кудрик Л.Г., Сурмяк Ю.Р. Психологічна готовність педагога до організації самовиховання особистості..... 15

Леськів М.М. Особливості політичної культури сучасної України..... 22

Матюшко Л.І. Світовий досвід та національні особливості формування громадянського суспільства в Україні..... 24

Сарабун О.Б. Екзистенційна відповідальність як спосіб соціалізації індивіда..... 30

Шайнер А.І. Ефективність вивчення іноземної мови на шляху до європейського та світового простору..... 32

Щербовських М.В. Мовна особистість та її формування у культурному просторі 35

СЕКЦІЯ 2. **СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ**…….. 39

Дмишко О.С. Фактори формування та розвитку українського національного характеру..... 40

Дмишко О.С., Кулеша В.С. Фактори формування та розвитку національної свідомості та самосвідомості українців..... 42

Дмишко Х.А. Оцінка психо-емоційного стану у дітей з різним рівнем інтенсивності карієсу..... 45

Закалик Г.М., Завадка О.Г. Емоційне вигорання у медичних сестер різного профілю 47

Закалик Г.М., Ірш Л.А. Розвиток уяви як психологічної основи креативності у дітей старшого дошкільного віку..... 51

Закалик Г.М., Огоновська С.О. Особистісні відмінності підлітків..... 56

Компанович М.С. Психологічний компонент виникнення психосоматичних розладів у підлітковому віці..... 58

Компанович М.С., Зошій І.В. Соціально-психологічні аспекти

4. Зимняя И. А. Психология обучения неродному языку // И. А. Зимняя – М. : Рус. яз., 1989. – 219 с.

5. Пассов Е. И. Урок иностранного языка / Е. И. Пассов, Н. Е. Кузовлева. – Ростов н/Д : Феникс; М : Глосса-Пресс, 2010. – 640 с. – (Настольная книга преподавателя иностранного языка).

6. Пассов Е. И. Содержание иноязычного образования как методическая категория / Е. И. Пассов // Иностранные языки в школе. – 2007. – № 6. – С.13–23.

7. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словар : более 200 единиц // А. Н. Щукин. – М. : Астрель : АСТ : Хранитель, 2007. – 746, [6] с.; [150] фот.

О.О. Катачина, *доцент кафедри гуманітарних дисциплін Львівського інституту МАУП*

МОВА – ПОМІЧНИК АДАПТАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ІНШОМОВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ (НА МАТЕРІАЛІ ЧЕСЬКОЇ МОВИ)

Мова завжди була і є одним з відобразників розвитку суспільства та його рушійною силою. Кожен історичний період суспільного розвитку привносив щось нове у мову, поповнюючи її словниковий склад новими лексичними одиницями, замінюючи ними одиниці, котрі втрачали актуальність у зв'язку зі зникненням понять, які ці слова називали. Більшість подібних лексем переходили у статус архаїзмів, або історизмів.

Наприклад, в українській мові подібними лексемами можна вважати такі: князь, король, слуга, отець (батько), комірник, королівство, князівство, край (область) хрест і т.д. Їхніми відповідниками у чеській мові є: knnĥe (не плутати з knmz – священник), krбl, sluĥebnnk (в даному випадку «слуга» і «прислужник у церкві» otec, komornnk (pшedstavitel soudu), krбlovstvn, knnĥectvn kraj, kшnĥ, atd). [4, С 207-211]. Отже, наведені вище приклади свідчать про спорідненість української та чеської мов, які походять з одного загальнослов"янського кореня.

Серед чеських вчених особливу увагу схожості чеської мови з іншими слов'янськими мовами, зокрема, словацькою приділив Й.Горецький. Питанням інтернаціоналізації схожих за походженням мов приділив увагу у своїх наукових працях Й. Газда (1, С. 131- 142) . Вчений, зокрема, звертає увагу на необхідність адаптації лексем іншомовного походження у слов;янських мовах. Зокрема, йдеться про латинські лексеми, що прийшли в українську та російську мови за посередництвом англійської та німецької мов.

Цікавою для дослідження питання функціонування чеської літературної мови на сучасному етапі є робота Б. Гавранека [2, С. 32 – 84].

Зауважимо, що чеська мова є найскладнішою з точки зору граматики серед усіх слов'янських мов. Це є важливим чинником при її вивченні іноземцями. Але, як ми зауважили вище, більшість чеських лексем є однокорінним щодо походження з лексемами українськими.

Щодо процесу адаптації українців у іншомовному (чеськомовному) суспільстві зауважимо, що особливо активно він проходить на сучасному етапі, чому сприяє активна еміграція українців у Чехію. Причиною цього в більшості є

трудова міграція. У цьому треба шукати позитив, бо це сприятиме підвищенню рівня освіченості українців, адже тут видно вираження давнього прислів'я: Скільки мов ти знаєш – стільки разів ти людина.

Другою позитивною рисою міжмовної адаптації українців у активно розвинутому сучасному суспільстві є можливість молоді вчитися не лише в українських, але й у закордонних вузах, що теж сприяє вивченню іноземної мови, зокрема, чеської. Власне потрапляння у чужомовне середовище є третьою позитивною причиною адаптації українців у чужомовному середовищі.

На сучасному етапі найбільш популярними іноземними мовами для вивчення є англійська та німецька. Як зауважують лінгвісти – богемісти {3, С. 13], чеська мова займає місце у першій п'ятірці серед найбільш популярних для вивчення іноземцями. А це пожвавлює процес міжмовних зв'язків між чехами та українцями.

Найбільш часто вживаними чеськими лексемами, якими користуються іноземці при прямому спілкуванні з чехами є:

Prбce- праця, робота, strбna- сторона, партія, pracovnнk - працівник, dobrй rбno – доброго ранку, dobrэ den – добрий день, ahoj- привіт, prosнt - будь ласка і т.д.

Отже, можна зробити наступні висновки:

Чеська та українська мови належать до однієї групи мов – слов'янської, і походять від одного мовного кореня – праслов'янської мови. Як показують наведені лексичні приклади, основу лексичного фонду обох мов складають одиниці власне слов'янського походження. Найбільша кількість одиниць, що використовуються у розмовній мові, зафіксовані у двомовних перекладних словниках і розмовниках. Основним фактором швидкої адаптації українців у іншомовному суспільстві є їх власне бажання вчитися, вивчати і знати іноземну мову, що сприяє підвищенню інтелектуального рівня українців.

Література

1. Газда Й. «Интернационализация как интегрирующий элемент языков средноевропейского пространства» Literaries humanites XI Перекрестки культуры. Средняя Европа-Brno, 2002, С. 131-142

2. Ùkolэ sphsovnйho jбzyka a jeho kultura\\\\Sphsovnб иелtina a jazykovб kultura- Praha: Melantrich-1932, S. 32-84

3. Даниленко Л.І. «Чеська мова», К., 2006, С.13

4. Mэronova H, Gazdoљovб O. Иesko-ukrajнnskэ prбvnнckэ slovnнk, Brno, 2009, S. 207-211

Л.Г.Кудрик, *к.ф.н., доцент, професор МКА, Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,*
Ю.Р.Сурмяк, *к. пед.н., доцент, професор МКА, Львівський державний університет внутрішніх справ,*

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Постановка проблеми дослідження і її зв'язок з науковими і практичними завданнями. У сучасному соціокультурному просторі особливої значущості